

VERPLICHTE REANIMATIETRAINING OP SCHOOL REDT LEVENS

Reanimeren moet je jong leren

In Nederland laten we kansen liggen als het gaat om levens redden buiten het ziekenhuis, zegt anesthesioloog Veronika Evers. Met reanimatielessen in het basisonderwijs zouden elk jaar bijna vierhonderd mensen minder overlijden.

De Hartstichting bracht in 2016 een speciale editie uit in de serie *Hart- en vaatziekten in Nederland* met als thema: reanimatie in Nederland. Hierin presenteerde ze de resultaten van de overleving na een hartstilstand buiten het ziekenhuis (*out-of-hospital cardiac arrest*; OHCA). Verzamelde resultaten van zes verschillende Nederlandse regio's laten zien dat we op de goede weg zijn. Begin jaren negentig verliet 9 procent van de patiënten na een OHCA levend het ziekenhuis; in 2014 was dit gestegen naar 23 procent.¹ Echter, wat in Nederland twintig jaar tijd kostte, was in Denemarken in vijf jaar gerealiseerd. Denemarken voerde in 2005 EHBO-cursussen (Kids Save Lives) in op de basisscholen. Daarnaast moest iedereen zijn bekwaamheid in reanimeren tonen tijdens zijn rijexamen. Via brochures en internet werd reclame gemaakt voor reanimatiecursussen. Ten slotte kwam er op 15 duizend publieke plaatsen een automatische externe defibrillator (AED) te staan. Deze maatregelen en de publiciteit waren effectief: tegen 2010 was het percentage vóór aankomst van de ambulance door omstanders gereanimeerde patiënten

meer dan verdubbeld: van 21 procent in 2001 naar 45 procent in 2010. Tegelijkertijd steeg de eenjaarsoverleving na een OHCA van 3 procent in 2001 naar 10 procent. Dit scheelt elk jaar 2,3 doden per honderdduizend inwoners.² Met andere woorden: in Nederland zouden met zo'n succes elk jaar 394 minder mensen aan een OHCA overlijden.³

Vrijblijvend

Een nationaal verplichte reanimatietraining voor schoolgaande kinderen blijkt de grootste impact te hebben op de toename van het aantal reanimaties door omstanders.^{2,4-8} Daarom zijn ook andere Europese landen maatregelen gaan nemen om reanimaties buiten het ziekenhuis door leken te stimuleren. Sinds 2017 is in Duitsland een reanimatietraining in de syllabus van middelbare scholen opgenomen.⁹ In Nederland is eind 2010 met reanimatieonderwijs op school gestart. Dit is een project van onderzoekers en medewerkers van de universiteiten van Maastricht, Utrecht, de Open Universiteit, de Nederlandse Reanimatie Raad (NRR) en de Hartstichting. Ondanks de ambities van

deze instellingen blijft het aanbod aan trainingen voor schoolgaande kinderen vrijblijvend en afhankelijk van de regio. Elk initiatief is inmiddels op zichzelf staand en daarmee een eilandproject. In Amsterdam bijvoorbeeld is dit initiatief niet van de grond gekomen. En dat is jammer aangezien de Hartstichting heeft berekend dat de kosten voor een training per scholier 5 euro zijn.¹⁰ De kinderen kunnen hun reanimatiekennis en de vaardigheden verder verspreiden door hun ouders en vrienden op te leiden. Het voordeel van *verplichte* training voor schoolgaande kinderen is dat je daarmee alle socioculturele groepen in de samenleving bereikt. Bovendien blijken kinderen op jonge leeftijd ook minder bang te zijn om fouten te maken bij reanimatietraining; in de praktijk is dat de sterkst remmende

GETTY IMAGES

Kinderen blijken minder bang te zijn om fouten te maken: de sterkst remmende factor bij omstanders.

factor bij omstanders. Met twee uur reanimatieonderwijs per jaar valt al veel winst te behalen.

Registratiesysteem

Om meer inzicht te krijgen in kwaliteit en kwantiteit van reanimeren, zal er om te beginnen een overkoepelend registratiesysteem moeten komen. Reanimatie en de gevolgen daarvan zijn een multidisciplinair onderwerp (paramedisch personeel, verplegenden, anesthesiologen, cardiologen, spoedartsen, neurologen, intensivisten). Er ontbreekt een landelijk kader over reanimaties buiten het ziekenhuis. Trainingen, onderzoeken en trials zijn stukwerk en vergen een systematische aanpak. Daarom is er behoefte aan een overkoepelend en structurerend orgaan.

Zo bestaat er in Duitsland al sinds 2003 een landelijk reanimatieregister. In Nederland beschikt noch de Hartstichting noch de Nederlandse Reanimatieraad over een landelijk gestandaardiseerde registratie en verslaglegging van reanimaties. Deze instanties lijken bij uitstek geschikt om dit op te pakken.

Geen eilanden

Behalve een nationaal registratiesysteem en een nationale databank voor de verzameling, analyse en evaluatie van reanimaties buiten het ziekenhuis, zou het goed zijn als er een complete verzameling en evaluatie van alle interne klinische reanimatiemaatregelen komt. Evenals registratie van het klinische beloop na een reanimatie. Zo krijgen we beter inzicht in de resultaten van reanimaties en kunnen

we onze zorg continu verbeteren. We zijn geen eilanden en gezondheid moet ook door politiek bevorderd worden. De vraag hoort namelijk niet te zijn: *What's in it for me?* Maar: *What's in it for us?* ■

contact

v.m.evers@amc.uva.nl
cc: redactie@medischcontact.nl

Geen belangenverstrengeling gemeld door de auteur.

web

De voetnoten vindt u onder dit artikel op medischcontact.nl/artikelen.